

Kiinalainen Gao Xingjian liikkuu kirjoissaan erilaisten maailmojen välillä käyttäen persoonaviittauksia suuntamerkkeinä. Romaanissaan *Sielun vuori* hän pohtii minän ja sinän suhdetta ja toteaa: »Tässä pitkässä monologissa sinä olet kuvauksen kohde, minua itseäni tarkkaileva minä. Sinä olet vain varjoni.» Tutkimuskirjallisuudessa on keskusteltu paljon persoonan indeksikaalisuudesta ja siitä, miten persoonat saavat merkityksensä puhetilanteen kautta. Sinä on olemassa suhteessa minään ja muihin puhetilanteessa mukana oleviin. Olen itse tutkinut sitä, miten persoonaviittaukset osoittavat puhetilanteen osallisten jäsenyyttä ja ymmärtämystä tilanteesta. Gao hyödyntää näitä persoonaviittausten ominaisuuksia taitavasti.

Me-viittausten suhteen Gao on hyvin epäileväinen ja pitää sanaa *me* »keinotekoisena ja merkityksettömänä». Hän sanoo: »Jos sanoisin 'me', heräisi heti epäily, kuinka monta 'minää' tässä oikein on. – 'Me' olisi varmasti kaikkein valheellisimmin ja harhaanjohtavimmin käsite.» Pohdin näitä Gaon epäilyksiä suhteessa nykyisen työelämän vaatimuksiin: meitä ohjataan toimimaan ryhmissä, olemaan toimikunnissa, työryhmissä, tiimeissä. Itsenäisiä työtehtäviammekin sitovat yhdessä tehdyt päätökset. Olemme osallisina monenlaisissa ryhmissä, mutta joskus herää Gaon tapaan epäily, onko meitä ollenkaan vai onko vain monta minää. Kokemukseni mukaan pelkkä yhdessä tekeminen ja toimiminen ei riitä, jotta ryhmästä tulisi me — tarvitaan myös kokemusten ja elämysten jakamista. Niin voi saada myös oman itsen, minän, rakennusaineita.

Tässä Virittäjässä Heidi Koskela ja Marianne Toriseva raportoivat Tanskassa järjestetystä diskurssintutkimuksen kesäkoulusta, jossa osallistujat ja ohjaajat muodostivat ryhmän, joka yhdessä päätti, mitä asioita kurssilla käsitellään ja millaisia toimintatapoja käytetään. Kurssilla oli useita alan johtavia tutkijoita opettajina, mutta heidän asemansa oli toisenlainen kuin kutsupuhujilla useimmissa kansainvälisissä seminaareissa. Heidi Koskelan ja Marianne Torisevan kuvauksen perusteella diskurssintutkimuksen kurssilla ohjaajat olivat osa meitä, ja heidän toimintansa oli riippuvaista ryhmän päätöksistä ja toiveista. Ohjaajia kutsuttiinkin tiennäyttäjiksi. Kuvaus pani ainakin minut kysymään, millainen minä olen ohjaajana ja osallistujana ja miten miellän muut toimijat ja osallistujat.

Virittäjän toimitus on minulle yksi tämänhetkisen elämäni me-ryhmä. Yksi meistä on jättämässä ryhmän: taloudenhoitaja Sanna Ahjoniemi suuntaa uusiin tehtäviin. Kiitämme Sannaa Virittäjän eteen tehdystä työstä ja toivotamme tervetulleeksi ryhmäämme Taru Nordlundin. ■

MARJA-LIISA HELASVUO